

საქართველოს გარემოს დაცვის მინისტრის

KA030183944778812

ბრძანება Nი-83

ქ. თბილისი

04 / აპრილი / 2012 წ.

„შპს „მარაბდა-კარწახის რკინიგზა“-ს მარაბდა კარწახის სარკინიგზო მაგისტრალის სადგურ „ახალქალაქი“-ს მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პროექტის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშზე ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის დამტკიცების შესახებ“

„გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-4 მუხლის პირველი პუნქტის „ქ“ ქვეპუნქტისა და ამავე მუხლის მე-2 და მე-4 პუნქტების საფუძველზე

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა:

1. დამტკიცდეს საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს მიერ წარმოდგენილ შპს „მარაბდა-კარწახის რკინიგზა“-ზე ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა (№16; 3.04.2012 წ) მარაბდა კარწახის სარკინიგზო მაგისტრალის სადგურ „ახალქალაქი“-ს მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პროექტის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშზე;
2. ამ ბრძანების პირველი პუნქტით გათვალისწინებული ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა გაიცემა განუსაზღვრელი ვადით;
3. შპს „მარაბდა-კარწახის რკინიგზა“-მ უზრუნველყოს ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით (№16; 3.04.2012 წ) გათვალისწინებული პირობების შესრულება;
4. ეს ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს შპს „მარაბდა-კარწახის რკინიგზა“-ს;
5. ბრძანება ძალაში შევიდეს შპს „მარაბდა-კარწახის რკინიგზა“-ს მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
6. ეს ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს საქართველოს მთავრობაში (ქ.თბილისი, ინგოროყვას ქ. №7) მისი ძალაში შესვლიდან ერთი თვის ვადაში.

საფუძველი: ეკოლოგიური ექსპერტიზისა და ინსპექტირების დეპარტამენტის უფროსის დავით ჭიჭინაძის მოხსენებითი ბარათი; საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს წერილი (№139/01-28/გ; 20.03.2012 წ) ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა (№16; 3.04.2012 წ)

მინისტრის მოვალეობის შემსრულებელი

გოჩა მამაცაშვილი

საქართველოს გარემოს დაცვის სამინისტრო
MINISTRY OF ENVIRONMENTAL PROTECTION OF GEORGIA

საქართველო, 0114, თბილისი, გულუას ქ. 6, ტელ: 272-72-00, 272-72-20 ფაქსი: 272-72-37

ეკოლოგიური ექსპერტიზის
დასკვნა პროექტზე

№ 16

3 აპრილი 2012 წ.

I. საერთო მონაცემები

1. საქმიანობის დასახელება – მარაბდა-კარწახის სარკინიგზო მაგისტრალის სადგურ „ახალქალაქი“-ს მოწყობა და ექსპლუატაცია.
2. საქმიანობის განმახორციელებლის დასახელება და მისამართი – შპს „მარაბდა-კარწახის რკინიგზა“, თბილისი, დ. აღმაშენებლის გამზირი № 150.
3. საქმიანობის განხორციელების ადგილმდებარეობა – ქ. ახალქალაქის მუნიციპალიტეტი (ყოფილი რკ. სადგურ „ახალქალაქი-სატვირთო“-ს ტერიტორია).
4. განაცხადის შემოსვლის თარიღი – 21.03.12 წ.
5. მონაცემები პროექტის შემდგენელის შესახებ – შპს „გამა კონსალტინგი“

II ძირითადი საპროექტო გადაწყვეტილებანი

საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს მიერ ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მიღების მიზნით წარმოდგენილია შპს „მარაბდა-კარწახის რკინიგზა“-ს მარაბდა კარწახის სარკინიგზო მაგისტრალის სადგურ „ახალქალაქი“-ს მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პროექტის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში.

გზმ-ს ანგარიშის თანახმად:

საპროექტო სადგურის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის დამუშავების პროცესში განხილულია შემდეგი ალტერნატიული ვარიანტები: 1) სადგურის განთავსების ალტერნატიული ვარიანტები; 2) არაქმედების ალტერნატივა. სადგურ „ახალქალაქი“-ს პროექტირების პროცესში განიხილებოდა მისი განთავსების ორი ალტერნატიული ვარიანტი: სადგურის განთავსება ყოფილი „ახალქალაქი სატვირთო“-ს ტერიტორიაზე და სოფ. კარწახის ტერიტორიაზე. ალტერნატიული ვარიანტების შედარებითი დახასიათების შედეგების მიხედვით უპირატესობა მიენიჭა ყოფილი სატვირთო სადგურის ტერიტორიას.

საპროექტო რკინიგზის სადგურის მშენებლობისათვის განკუთვნილი მიწის ნაკვეთი მდებარეობს ახალქალაქის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე, ჯავახეთის ზეგანზე, ზღვის დონიდან 1800 მ სიმაღლეზე. საპროექტო ტერიტორია ქ. ახალქალაქიდან დაცილებულია 8 კმ-ით და განთავსებულია ახალქალაქი-წინოწმინდას საავტომობილო გზის მარჯვენა მხარეს. საპროექტო ტერიტორიის უახლოესი დასახლებული პუნქტებია სოფ. ყულალისი (750 მ), ხორენია (1450 მ) და ჯიგრაშენი (1570 მ). საპროექტო ტერიტორიის ჩრდილო-აღმოსავლეთით, ღრმა კანიონში მიედინება მდ. ფარავანი, საიდანაც დაცილების მანძილი შეადგენს 500 მ-ს. სადგურის მშენებლობისათვის შერჩეულ ტერიტორიის ძირითადი ნაწილი შპს „მარაბდა კარწახის რკინიგზა“-ს საკუთრებაა, ხოლო დანარჩენი წარმოადგენს ახალქალაქის მუნიციპალიტეტის საკუთრებას. საერთო ფართობი შეადგენს 147,5 ჰა-ს.

პროექტის მიხედვით სადგური „ახალქალაქი“ წარმოადგენს ბაქო-თბილისი-ყარსის სარკინიგზო მაგისტრალის ძირითად შემადგენელ ობიექტს, რომელიც უზრუნველყოფს თურქეთის რესპუბლიკიდან შემოსული ტვირთების საქართველოს ტერიტორიაზე გატარებას და პირიქით. მისი დანიშნულებაა მარაბდა-კარწახის სარკინიგზო მაგისტრალზე მოძრავი შემადგენლობების მომსახურება, კერძოდ ევროპული ლიანდაგიდან (1435 მმ) ვაგონების საქართველოში არსებულ ლიანდაგზე (1520 მმ) გადატანა, ტვირთების დროებითი დასაწყობება და დანიშნულებისამებრ გაგზავნა. სადგურში ტვირთების მომსახურებასთან ერთად დაგეგმილია სამგზავრო სადგურის (100 მგზავრზე) და საბაჟო მომსახურების სისტემის ობიექტების მშენებლობა.

საპროექტო სადგურის ტერიტორიაზე დაგეგმილია, 20 კმ-მდე სიგრძის ევროპული და საქართველოში არსებული ლიანდაგების, ასევე სხვადასხვა დანიშნულების 50-მდე შენობა-ნაგებობის მშენებლობა, მათ შორის: სამგზავრო სადგური; სამი მაღალი სამგზავრო პლატფორმა; ცენტრალური განმკარგულებელი პოსტი; საცალფეხო ხიდი, სატვირთო გადაზიდვების მეურნეობა; სალოკომოტივო მეურნეობა; სავაგონე მეურნეობა; დეპო ლიანდაგების გამოცვლის მექანიზმით; უსაფრთხო მოძრაობის მეურნეობა; ტექნოლოგიური ნაწილის სამომსახურეო-ტექნიკური შენობები და სადგურის სამომსახურეო-ტექნიკური შენობები.

პროექტის მიხედვით სადგურის ინფრასტრუქტურის ობიექტების მშენებლობა განხორციელდება ორ ეტაპად. პირველ ეტაპზე დაგეგმილია 5 მლნ ტ/წელ ტვირთის მომსახურება, ხოლო მეორე ეტაპზე 15 მლნ ტ/წელ-მდე გაიზრდება. წინამდებარე ანგარიში მომზადებულია 15 მლნ ტ/წელ ტვირთბრუნვის გათვალისწინებით. სარკინიგზო სადგურის მშენებლობის დაწყება დაგეგმილია 2012 წლის დასაწყისში. პირველი ეტაპის სამშენებლო სამუშაოები დამთავრდება 2013 წლის ბოლოსათვის და სადგური მზად იქნება წელიწადში 5 მლნ ტონა ტვირთის მომსახურებისათვის. 2014 წლიდან კი გაგრძელდება სამუშაოები სადგურის გაფართოებისათვის და შესაბამისად ტვირთბრუნვა გაიზრდება 15 მლნ ტ/წელ-მდე. მეორე ეტაპის სამუშაოების დამთავრება გათვალისწინებულია 2-3 წლის განმავლობაში.

სამშენებლო სამუშაოების დაწყებამდე დაგეგმილია სამშენებლო ბანაკის მოწყობა (საპროექტო ტერიტორიის სამხრეთ აღმოსავლეთ მხარეს, ახალქალაქი-ნინოწმინდას საავტომობილო გზის მიმდებარედ), სადაც მოხდება შიდა სამოედნო გზების გაყვანა, ელექტროენერგიით უზრუნველყოფა, სასმელი და ტექნიკური წყალმომარაგების უზრუნველყოფა და დროებითი შენობა-ნაგებობების განთავსება.

სამშენებლო ბანაკის მოწყობის შემდგომ მოხდება სამშენებლო მოედნების მომზადება, რომლის დროსაც გათვალისწინებულია არსებული ამორტიზირებული შენობა-ნაგებობების დემონტაჟი (გარდა ახალქალაქის სამგზავრო სადგურისკენ მიმავალი ლიანდაგისა), ტერიტორიის გასუფთავების და ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის სამუშაოები.

სამშენებლო მოედანზე გათვალისწინებულია სამშენებლო ბაზის მოწყობა, საერთო ფართობით 1,8 ჰა. აქ მოხდება სამშენებლო მასალების (ცემენტი, არმატურა, ხის მასალა, ლითონკონსტრუქციები, რელსები, შპალები და სხვა) დასაწყობება, დამუშავება და გადანაწილება სამშენებლო უბნებზე. აქვე განთავსდება ავტობაზა, მექანიკური და სარემონტო სახელოსნოები, საქვაბე სადგურის შენობა ნაგებობების გათბობისა და ცხელი წყლით უზრუნველყოფისათვის, ბეტონის დამამზადებელი ქარხანა, ოფისები და საცხოვრებელი კემპები. სამშენებლო ბაზისა და სამუშაო უბნების ელექტრომომარაგების განხორციელება გათვალისწინებულია როგორც არსებული ქსელიდან, ასევე დიზელ-გენერატორების საშუალებით.

ინერტული სამშენებლო მასალის მოპოვება იგეგმება მდ. მტკვრის და მდ. ფარავნის ხეობებში არსებული ლიცენზირებული კარიერებიდან, საიდანაც ტრანსპორტირება განხორციელდება ავტოთვითმცლელების საშუალებით. ასფალტის შემოტანა მოხდება გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის მქონე ასფალტის ქარხნებიდან. სხვა დანარჩენი სამშენებლო ტვირთების ტრანსპორტირებისათვის ძირითადად გამოყენებული იქნება სარკინიგზო ტრანსპორტი, ხოლო მცირე ნაწილისათვის საავტომობილო ტრანსპორტი.

მარაბდა კარწახის სარკინიგზო მაგისტრალის დერეფნის რთული გეოგრაფიული მდებარეობის გათვალისწინებით სადგურის ტერიტორიაზე დაგეგმილია ქვიშის მეურნეობის შექმნა, კერძოდ სველი ქვიშის საწყობი, ქვიშის საშრობი, მშრალი ქვიშის საწყობი და ქვიშის გასაცემი უბანი. ქვიშა გამოყენებული იქნება რთული მეტეოროლოგიური პირობების დროს ლიანდაგებზე მობნევისათვის, რაც გაზრდის მოჭიდებას და შესაბამისად გაადვილებს შემადგენლობების გადაადგილებას.

საპროექტო რკინიგზის სადგურის მშენებლობისათვის განკუთვნილი უბანი მდებარეობს ყოფილი სატვირთო სადგურის ტერიტორიაზე, რომელზედაც მიყვანილია სარკინიგზო მაგისტრალი, ხოლო ახალქალაქი-ნინოწმინდას საავტომობილო გზა უშუალოდ ესაზღვრება საპროექტო ტერიტორიას. აღნიშნულიდან გამომდინარე

სამშენებლო სამუშაოების დაწყებამდე საჭირო იქნება მხოლოდ შიდა სამოედნო გზების მოწყობა.

სამშენებლო სამუშაოების დამთავრების შემდგომ შესრულდება დროებითი შენობა-ნაგებობების დემონტაჟი და ტერიტორიის აღდგენა პირვანდელ მდგომარეობამდე.

მოსამზადებელი სამუშაოების შემდგომ დაიწყება სადგურის ინფრასტრუქტურის ობიექტების სამშენებლო სამუშაოები, კერძოდ მიწის სამუშაოები ლიანდაგების და შენობა ნაგებობების საძირკვლების მომზადებისათვის, ლიანდაგების და შენობა ნაგებობების სამშენებლო-სამონტაჟო სამუშაოები, წყალსადენის და კანალიზაციის სისტემების (საწარმოო-სანიადვრე და სამეურნეო ფეკალური) მშენებლობა, ძირითადი და სარეზერვო ელექტროგადამცემის ხაზების მშენებლობა, სამეურნეო-ფეკალური და საწარმოო-სანიადვრე წყლების გამწმენდი ნაგებობების მშენებლობა და სხვა.

ტვირთბრუნვის გაანგარიშებისას მიღებულია, რომ ტვირთნაკადის 88% მოძრაობს მარაბდა-კარწახის მიმართულებით, ხოლო 12% – კარწახი-მარაბდას მიმართულებით.

სადგურის ტერიტორიაზე დაგეგმილია ისეთი ტვირთების ოპერირება, როგორცაა საკონტეინერო ტვირთები, ხე-ტყის მასალა, ნახშირი, თხევადი აირი, ნედლი ნავთობი და ნავთობპროდუქტები, ლითონი და ლითონის ნაკეთობანი, სასუქები, სასურსათო ტვირთები, სამშენებლო კონსტრუქციები და მოწყობილობები და სხვა ტვირთები. დაგეგმილი ტვირთბრუნვის განხორციელებისათვის სადგურს შესაძლებლობა ექნება დღე-ღამეში მიიღოს და გააგზავნოს 1649 სხვადასხვა სახეობის ვაგონი.

პროექტის მიხედვით სადგურის ინფრასტრუქტურის ობიექტები გათვალისწინებული იქნება როგორც 1435 მმ-იანი, ასევე 1520 მმ-იანი ლიანდაგებისათვის, კერძოდ: ცალ-ცალკე იქნება მოწყობილი სამგზავრო ბაქნები და გადასატვირთი მოედნები.

სადგურის ტერიტორიის და ახალქალაქი კარწახის და ახალქალაქი მარაბდას სარკინიგზო მონაკვეთების ტექნიკური მომსახურებისა და სახანძრო უსაფრთხოებისათვის გათვალისწინებულია აღმდგენი და სახანძრო მატარებლები. ასევე სხვადასხვა ტექნიკური საშუალებების განთავსება, მათ შორის: თოვლსაღები და თოვლსაწმენდი ტექნიკა, საგზაო მანქანები, ზედნაშენის მასალების გადასატვირთი ტექნიკა. აღნიშნული შემადგენლობებისათვის ცალკე იქნება გამოყოფილი სალიანდაგო ხაზები.

სადგური ამავე დროს შეასრულებს საბაჟო-გამშვები პუნქტის მოვალეობას, რისთვისაც მოწყობილი იქნება შესაბამისი ინფრასტრუქტურა (საბაჟო გამშვები პუნქტის შენობა, ფიტოსანიტარული და ვეტერინარული კონტროლის სამსახურების შენობები, ვოლიერები ძაღლებისათვის და სხვა).

სამშენებლო-სამონტაჟო სამუშაოები ჩატარდება ვახტური მეთოდით, მუშათა შემადგენლობის მინიმალური რაოდენობით, რომლებიც ფლობენ ორ ან მეტ დარგობრივ პროფესიას. სამშენებლო სამუშაოების შესრულებაზე დასაქმებული იქნება 1000-1500 კაცი, მათ შორის ადმინისტრაციული პერსონალი 25 კაცი. სამუშაოები შესრულდება ერთცვლიანი სამუშაო რეჟიმით, წელიწადში 260 დღის განმავლობაში. ხოლო სარკინიგზო სადგურის ოპერირების პროცესში მომსახურე პერსონალის სავარაუდო რაოდენობა იქნება 1500-2500 კაცი. წინასაპროექტო გათვლების მიხედვით სარკინიგზო სადგურის მუშაობა გათვალისწინებულია მთელი წლის განმავლობაში, გამოსასვლელი და სადღესასწაულო დღეების ჩათვლით. ტვირთების ოპერირების სამუშაოები შესრულდება 3 ცვლიანი სამუშაო რეჟიმით.

სადგურის მშენებლობის პროცესში წყლის გამოყენება საჭირო იქნება როგორც სასმელ-სამეურნეო, ასევე ტექნიკური მიზნებისათვის. სამშენებლო სამუშაოების პერიოდში სასმელ-სამეურნეო დანიშნულებით წყლით მომარაგება განხორციელდება ქ. ახალქალაქიდან ავტოცისტერნებით, რომელიც გამოყენებული იქნება საშხაპეებში და სასმელად. ტექნიკური მიზნებისათვის დაგეგმილია მდ. ფარავნის და მდ. კირხბულახის წყლის გამოყენება. სამშენებლო ბანაკების ტერიტორიაზე ტექნიკური წყლის შემოტანა მოხდება ავტოცისტერნებით, რომელიც გამოიყენება ავტოსამრესხაოში, ბეტონის დანადგარში, სარწყავად და ხარძარსაწინააღმდეგო მიზნებისათვის. ავტოცისტერნებს ექნება სათანადო მარკირება და მკაცრად იქნება დაცული მათი გამოყენების პირობები. მშენებლობის ეტაპზე სასმელ-სამეურნეო მიზნებისათვის წყლის ხარჯი გათვალისწინებულია 7975,6 მ³/წელ, ხოლო ტექნიკური მიზნებისათვის – 76 245 მ³/წელ.

რკინიგზის სადგურის ოპერირების პროცესში სასმელ-სამეურნეო დანიშნულების წყალმომარაგებისათვის დაგეგმილია ახალი წყალსადენის აშენება, რომლის წყალმომარაგებისთვის გამოყენებული იქნება სოფ. დილითის მიმდებარე ტერიტორიაზე არსებული წყაროების წყალი. აღნიშნული წყაროები წარმოადგენს ხანჩალას ტბის ფილტრატებს. პროექტის მიხედვით ერთ-ერთ წყაროზე, რომლის დებიტი დაახლოებით შეადგენს 12-15 ლ/წმ-ს, დაგეგმილია წყლის შემკრები ნაგებობის (კაპტაჟის) მოწყობა, საიდანაც 300 მმ დიამეტრი მილსადენით წყლის მიწოდება თვითდენით მოხდება ახალქალაქის რკინიგზის სადგურის ტერიტორიაზე. სადგურის ტერიტორიაზე დაგეგმილია 1000 მ³ ტევადობის სამარაგო რეზერვუარების მოწყობა. აღნიშნული წყალი გამოყენებული იქნება სასმელ-სამეურნეო (სასმელად, საშხაპეებისათვის, მატარებლების წყალმომარაგებისათვის) და ტექნიკური მიზნებისათვის (სადგურის ტერიტორიის და შენობა ნაგებობების შიდა ფართობების მოსარეცხად, მწვანე ნარგავების მოსარწყავად, ხანძარსაწინააღმდეგო დანიშნულებით). სულ სადგურის ოპერირების პროცესში გამოყენებული წყლის რაოდენობა იქნება 46475,45მ³/წელ. აქედან სასმელ-სამეურნეო მიზნებისათვის – 43555,45 მ³/წელ. ხოლო ტექნიკური მიზნებისათვის – 2920 მ³/წელ.

საპროექტო სადგურის სამშენებლო ბანაკის ტერიტორიაზე წარმოქმნილი სამეურნეო-ფეკალური ჩამდინარე წყლების არინებისათვის დაგეგმილია ადგილობრივი საკანალიზაციო ქსელის და კომპაქტური ბიოლოგიური გამწმენდი ნაგებობის მოწყობა. სამშენებლო მოედნებზე სამეურნეო-ფეკალური ჩამდინარე წყლების შეგროვებისათვის დაგეგმილია ბიო ტულეტების მოწყობა, რომელთა განტვირთვა პერიოდულად მოხდება სამშენებლო ბანაკის გამწმენდში. სამშენებლო სამუშაოების პროცესში წარმოქმნილი სამეურნეო-ფეკალური ჩამდინარე წყლების რაოდენობა იქნება 7576,8 მ³/წელ.

სამშენებლო ბანაკის ავტოპარკის ტერიტორიაზე ავტოსამრესხაოს ფუნქციონირების პროცესში წარმოქმნილი ჩამდინარე წყლების გაწმენდისათვის პროექტით გათვალისწინებულია ნავთობდამჭერი დანადგარისა და წყლის ხარჯის მარეგულირებელი სასედიმენტაციო გუბურების მოწყობა, საიდანაც გაწმენდილი წყლის ჩაშვება მოხდება მდ. კირხბულახში. გასაწმენდი საწარმოო-სანიაღვრე წყლების ხარჯი შეადგენს 1737,63 მ³/წელ.

ოპერირების ეტაპზე სამეურნეო ფეკალური ჩამდინარე წყლების გაწმენდისათვის დაგეგმილია „Biotal“-ის ტიპის ბიოლოგიური გამწმენდი ნაგებობის მოწყობა, რომელიც განთავსდება სოფ. ხორენიას მიმდებარე ტერიტორიაზე გამავალი ბუნებრივი ხევის მარცხენა სანაპიროზე. გაწმენდილი წყლების ჩაშვება მოხდება მდ. ფარავანში. საწარმოო-სანიაღვრე წყლების გაწმენდისათვის დაგეგმილია ნავთობდამჭერი დანადგარის მოწყობა, რომლის წარმადობა იქნება 20 ლ/წმ. სანიაღვრე წყლების მაქსიმალური ნაკადების გამწმენდ ნაგებობაზე მიწოდების რეგულირებისათვის

გათვალისწინებულია 2000 მ³ მოცულობის ბუნებრივი საცავის მოწყობა. ნავთობდამჭერი ნაგებობა განთავსდება ბუნებრივი ხევის ნაპირზე. გაწმენდის შემდგომ ჩამდინარე წყლები გამყვანი კოლექტორით ჩაშვებული იქნება მდ. კირხულაში. დაჭერილი ნავთობპროდუქტების დასაწყობება მოხდება რკინიგზის სადგურის ტერიტორიაზე და შემდგომი მართვისათვის გადაეცემა ამ საქმიანობაზე სათანადო ნებართვის მქონე ორგანიზაციას.

საწარმოს მიერ, შემუშავებული და გარემოს დაცვის სამინისტროსთან შეთანხმებულია „ზედაპირული წყლის ობიექტში ჩამდინარე წყლებთან ერთად ჩაშვებულ დამაბინძურებელ ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები ჩაშვების (ზდრ) ნორმატივები“.

რკინიგზის სადგურის ელექტრო მომარაგების განხორციელება გათვალისწინებულია ახალქალაქის 110 კვ-იანი ქვესადგურიდან, გარდა ამისა დაგეგმილია 8,9 კმ-სიგრძის 110 კვ-იანი ელექტროგადაცემის ხაზის მშენებლობა სადგურის სარეზერვო ელექტრომომარაგებისათვის. სადგურის ტერიტორიაზე დაგეგმილია საკუთარი ქვესადგურის მშენებლობა 2 ცალი 16 მგვტ-იანი ტრანსფორმატორით. ავარიულ სიტუაციებში სადგურის ინფრასტრუქტურის ობიექტების ელექტროენერგიით უზრუნველყოფისათვის დაგეგმილია 2 ერთეული 500 კვ-იანი დიზელ-გენერატორის დამონტაჟება, რომელთაგან ერთი სარეზერვოა.

წარმოდგენილი ლიტერატურული წყაროების, საფონდო მასალებისა და უშუალოდ საკვლევი ტერიტორიის ფარგლებში ჩატარებული ვიზუალური აუდიტის შედეგების გათვალისწინებით, განხილულია ახალქალაქის მუნიციპალიტეტის გარემოს ფონური მდგომარეობა. წარმოდგენილია ინფორმაცია პროექტის განხორციელების ადგილმდებარეობის, ბუნებრივი და სოციალურ-ეკონომიკური, ლანდშაფტების, ბიოლოგიური გარემოს, დაცული ტერიტორიების, კულტურული მემკვიდრეობის, ატმოსფერული ჰაერის ხარისხის, გეოლოგიური და ჰიდროლოგიური პირობების შესახებ. შეფასებულია გარემოზე ზემოქმედების სახეები და წარმოდგენილია მისი შემარბილებელი ღონისძიებები.

გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმისა და შემარბილებელი ღონისძიებების გათვალისწინებით სადგურის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის დროს ნიადაგის დაბინძურების რისკი არ იქნება მაღალი.

გარემოსდაცვითი აუდიტის შედეგად დადგინდა, რომ საპროექტო ტერიტორია ბიომრავალფეროვნებით არ გამოირჩევა და საქართველოს წითელ ნუსხაში შეტანილი მცენარეთა და ცხოველთა სახეობები არ ყოფილა დაფიქსირებული. აღსანიშნავია, რომ საპროექტო ტერიტორიაზე ხე მცენარეები წარმოდგენილი არ არის.

გზშ-ს ანგარიშში ასახულია ობიექტის ფუნქციონირებით გამოწვეული ზეგავლენა ატმოსფერული ჰაერის ხარისხზე, მისი უმთავრესი ასპექტების გათვალისწინებით, რაც შეესაბამება ატმოსფერული ჰაერის დაცვის კანონმდებლობის მოთხოვნებს. დადგენილია მავნე ნივთიერებათა გამოყოფის და გაფრქვევის წყაროები, ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული მავნე ნივთიერებების შემადგენლობა, მათი რაოდენობრივი მაჩვენებლები და გაფრქვევის სხვა პარამეტრები.

ობიექტის ექსპლუატაციისას ატმოსფერულ ჰაერში გაიფრქვევა შემდეგი მავნე ნივთიერებები: ნაჯერი ნახშირწყალბადები (ნავთის ფრაქცია, ზეთი ინდუსტრიული, C6-C10 და C12-C19), ამილენი, ბენზოლი, ტოლუოლი, ეთილბენზოლი, ქსილოლი, ჰექსანი, ქლოროფორმი, ტეტრაქლორმეთანი, ბენზ(ა)პირენი, აზოტის ოქსიდები, ჰვარტი, ნახშირბადის ოქსიდი, გოგირდის დიოქსიდი, გოგირდწყალბადი, აზოტმჟავა, მარილმჟავა, გოგირდმჟავა, ფოსფორმჟავა, შეწონილი ნაწილაკები, არაორგანული

მტვერი (70-20%-ში O₂), აბრაზიული მტვერი, რკინის ოქსიდები, მანგანუმი და მისი შენაერთები, ნატრიუმის კარბონატი, კალის ოქსიდი, ტყვია და მისი ნაერთები, აირადი ფტორიდები, სუსტად ხსნადი ფტორიდები.

მაგნე ნივთიერებათა გაბნევის ანგარიშის თანახმად, ობიექტის ექსპლუატაციის შედეგად ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული არცერთი ზემოაღნიშნული მაგნე ნივთიერების მიწისპირა მაქსიმალური კონცენტრაცია ობიექტიდან 500 მეტრიანი რადიუსის საზღვარზე და უახლოეს დასახლებულ პუნქტებთან მიმართებაში არ აჭარბებს ნორმით დადგენილ მის დასაშვებ მნიშვნელობას, ამიტომ მაგნე ნივთიერებათა გაფრქვევების მიღებული რაოდენობები კვალიფიცირდება, როგორც ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევები.

მოქმედი ჰაერდაცვითი კანონმდებლობის შესაბამისად, ექსპლუატაციის ეტაპისთვის შემუშავებულია და გარემოს დაცვის სამინისტროსთან არის შეთანხმებული „ატმოსფერულ ჰაერში მაგნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტი“ და „ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების სტაციონალური წყაროების და მათ მიერ გაფრქვეულ მაგნე ნივთიერებათა ინვენტარიზაციის ტექნიკური ანგარიში“.

რადიაციულ ფონზე ინსტრუმენტალური დაკვირვებებით დადგინდა, რომ საპროექტო ტერიტორიაზე რადიაციული ფონი ზღვრულად დასაშვები ნორმის ფარგლებშია.

ასევე გაიზომა ხმაურის დონე, რომლის ძირითადი წყარო არის ახალქალაქი-ნინოწმინდას საავტომობილო გზა. დასახლებულ პუნქტთან და საპროექტო სადგურთან დაშორების გათვალისწინებით დადგინდა, რომ ხმაურის დონე დაბალია ზღვრულად დასაშვებკონცენტრაციასთან შედარებით. რაც შეეხება სადგურის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პერიოდს გათვლების შედეგებიდან დადგინდა, რომ ხმაურდაცვითი შემარბილებელი ღონისძიებების გატარების შემთხვევაში ადგილი არ ექნება ხმაურის დადგენილი ნორმების გადაჭარბებას, ასევე გასათვალისწინებელია, რომ მშენებლობის ეტაპზე სამუშაოები განხორციელდება დღის საათებში. ხოლო ხმაურწარმომქმნელი ობიექტის მუშაომოსამსახურეთათვის იგეგმება შესაბამისი ხმაურდამცავების გამოყენება.

განხილულია სადგურის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პერიოდში წარმოქმნილი ნარჩენები და წარმოდგენილია ნარჩენების მართვის გეგმა, როგორც რეაბილიტაციის ისე ოპერირების ეტაპზე.

სადგურის მოსამზადებელი სამუშაოებისა და მშენებლობის პერიოდში მოსალოდნელია, როგორც სახიფათო, ისე არასახიფათო ნარჩენების წარმოქმნა. სამშენებლო სამუშაოების მიმდინარეობის პროცესში წარმოქმნილი საყოფაცხოვრებო და სამშენებლო ნარჩენების შეგროვება მოხდება სეგრეგირებული შეგროვების მეთოდის გამოყენებით. რისთვისაც სამშენებლო ბანაკის ტერიტორიაზე და სამშენებლო მოედნებზე იგეგმება შესაბამისი მარკირების მქონე კონტეინერების განთავსება. საყოფაცხოვრებო ნარჩენების გატანა და გაუვნებლობა მოხდება შესაბამისი ნებართვის მქონე ორგანიზაციის მიერ, შესაბამისი ხელშეკრულების საფუძველზე. ინერტული სამშენებლო ნარჩენების ნაწილის (სამშენებლო ბლოკის და აგურის ნარჩენები) გამოყენება მოხდება ტერიტორიის გეგმარებითი სამუშაოების შესრულების პროცესში, ხოლო ხე-ტყის ნარჩენები გამოყენებული იქნება საწვავად. სახიფათო ნარჩენების შეგროვება იგეგმება სეგრეგირების მეთოდის გამოყენებით, რისთვისაც სამშენებლო მოედნებზე განთავსდება შესაბამისი მარკირების კონტეინერები (ნავთობპროდუქტებით და ზეთებით დაბინძურებული ნარჩენებისათვის, პოლიმერული ნარჩენებისათვის, შავი და ფერადი ლითონების ნარჩენებისათვის, აზბესტშემცველი ნარჩენებისათვის და სხვა).

სახიფათო ნარჩენების დროებითი განთავსებისათვის იგეგმება სპეციალური სათავსის გამოყოფა. აღნიშნული ნარჩენების ტერიტორიიდან გატანა მოხდება მათი დაგროვების შესაბამისად, სახიფათო ნარჩენების გაუვნებლობის თაობაზე სათანადო ნებართვის მქონე კონტრაქტორის მიერ.

ექსპლუატაციის პროცესში მოსალოდნელია, როგორც სახიფათო ისე არასახიფათო ნარჩენები. სადგურის ტერიტორიაზე დაგეგმილია ნარჩენების სეგრეგირებული შეგროვება, რისთვისაც განთავსდება შესაბამისი მარკირების სპეციალური ჰერმეტიკული კონტეინერები. ყველა სტრუქტურულ ერთეულში გამოყოფილი იქნება ნარჩენების მართვაზე პასუხისმგებელი პირი, ხოლო სადგურის მთელ ტერიტორიაზე ნარჩენების მართვის ორგანიზაციას ზედამხედველობას და კონტროლს გაუწევს გარემოს დაცვის ოფიცერი. სადგურის ტერიტორიაზე დაგეგმილია სახიფათო ნარჩენების დროებითი განთავსების საწყობის მოწყობა. სახიფათო ნარჩენების სადგურის ტერიტორიიდან გატანა და გაუვნებლობა მოხდება საქმიანობაზე სათანადო ნებართვის მქონე კონტრაქტორების საშუალებით. ინერტული საწარმოო ნარჩენებიდან, შავი და ფერადი ლითონები ჩაბარდება შესაბამის მიმღებ პუნქტებს, ნაყარი ტვირთების და სამშენებლო მასალების ნარჩენების შეიძლება გამოყენებული იქნას ადგილობრივი გზების შეკეთების სამუშაოების დროს. საყოფაცხოვრებო ნარჩენები გატანილი იქნება შესაბამისი სამსახურის მიერ.

განხილულია შესაძლო ავარიული სიტუაციები მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პერიოდისთვის. ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირება განსაზღვრული იქნება შესაბამის გეგმაში. იგეგმება მცირე მასშტაბის ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირებისთვის საჭირო ტექნიკური საშუალებების/ინვენტარის, პერსონალის პირადი დაცვის, საკომუნიკაციო საშუალებების განთავსება. ავარიის შემთხვევაში შეტყობინების და შესაბამისი დამხმარე/სამაშველო სამსახურის გამოძახებისთვის იგეგმება შესაბამისი ტექნიკური მოწყობილობების განთავსება. პერიოდულად ჩატარდება პერსონალის ინსტრუქტაჟი/ტრენინგი ოპერირების და უსაფრთხოების საკითხებზე.

ეკოლოგიური ექსპერტიზის ჩატარების შედეგად გამოვლენილი პრობლები ასახულია წინამდებარე დასკვნის III თავში.

III. პირობები

შპს „მარაბდა-კარწახის რკინიგზა“-ს ხელმძღვანელობა ვალდებულია:

1. ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის აღებიდან ორი თვის ვადაში გარემოს დაცვის სამინისტროში წარმოადგინოს (ნაბეჭდი და ელექტრონული ვერსიები):
  - ობიექტის დეტალური გენერალური გეგმა ნაგებობების, კომუნიკაციების, ემისიის წყაროებისა და შესაბამისი კოორდინატების დატანით;
  - ავარიული სიტუაციების მართვის გეგმა;
  - ხაძარსაწინააღმდეგო ღონისძიებების მართვის გეგმა;
  - გარემოსდაცვითი მონიტორინგის დეტალური გეგმა, რომელშიც სრულად იქნება ასახული ბიომრავალფეროვნებაზე ზეგავლენის მონიტორინგის საკითხები;
  - გამწმენდი ნაგებობების ტექნიკური პარამეტრები.
2. უზრუნველყოს საქმიანობის განახორციელება გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშით წარმოდგენილი სქემის შესაბამისად;
3. უზრუნველყოს გზშ-ს ანგარიშით წარმოდგენილი შემარბილებელი ღონისძიებების შესრულება მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პერიოდში;
4. უზრუნველყოს მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პერიოდში ჩამდინარე წყლებთან ერთად ჩაშვებულ დამაბინძურებელ ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები ჩაშვების (ზ.დ.ჩ) ნორმების დაცვა;
5. დაგეგმილი სადგურის მშენებლობის პროცესში სამშენებლო ბანაკის ტერიტორიაზე ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების სტაციონალური წყაროების ფუნქციონირების შემთხვევაში, საქმიანობის სუბიექტმა უნდა უზრუნველყოს „ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების სტაციონალური წყაროების და მათ მიერ გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა ინვენტარიზაციის ტექნიკური ანგარიშის“ შემუშავება და გარემოს დაცვის სამინისტროსთან შეთანხმება;
6. უზრუნველყოს „ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტში“ წარმოდგენილი გამოყოფის და გაფრქვევის წყაროების პარამეტრების დაცვა და შესაბამისად დადგენილი ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების შესრულება;
7. უზრუნველყოს ნარჩენების სეპარირებული შეგროვება, აღრიცხვა, დროებით უსაფრთხოდ განთავსება და შემდგომი მართვის (გადამუშავება, გაუვნებლობა ან განთავსება) მიზნით სათანადო გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის მქონე ორგანიზაციებზე გადაცემა;
8. უზრუნველყოს ბიოლოგიური გარემოს და მასზე შესაძლო ზეგავლენის დამატებითი კვლევა. კვლევის შედეგად საჭიროების შემთხვევაში შემუშავებული იქნას დამატებითი შემარბილებელი ღონისძიებები;
9. უზრუნველყოს გამწვანების და რეკულტივაციის სამუშაოების ჩატარება. გამწვანებისათვის გამოყენებული მცენარეების სახეობები შეთანხმებული უნდა იყოს გარემოს დაცვის სამინისტროსთან, გამწვანებისათვის ინვაზიური სახეობების გამოყენების თავიდან აცილების მიზნით.

IV. დასკვნა

საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს მიერ, ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მიღების მიზნით წარმოდგენილ შპს „მარაბდა-კარწახის რკინიგზა“-ს მარაბდა-კარწახის სარკინიგზო მაგისტრალის სადგურ „ახალქალაქი“-ს მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პროექტის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის მიხედვით საქმიანობის განხორციელება შესაძლებელია წინამდებარე დასკვნის III თავში გათვალისწინებული პირობებით.

ეკოლოგიური ექსპერტიზისა და ინსპექტირების
დეპარტამენტის უფროსი

დავით ჯიქინაძე
(სახელი გვარი)

(ხელმოწერა)

ბ.ა.